

Ontroerend erfgoed

over mooie verhalen,
vertelsels
en soms ook verziensels....

☞ Griet De Broeck

Creatief Therapeut

Maatschappelijk werker

☞ Woonzorgcentrum Akapella

Opnamebeleid sociale dienst

Activiteitenbegeleider

de stap

- œ Op het moment dat ouderen beslissen om naar Akapella te komen wonen, dan begint mijn job...
- œ huisbezoek.
- œ levensloop.
- œ Wie was jij, wie ben jij en wat kunnen wij voor jou betekenen.

terugkijken

- ⌘ De nieuwe bewoner is op dit moment misschien een zorgbehoevende rolstoelgebruiker.
- ⌘ Hij was ook wel een sterke papa van iemand, de charmante grapjesmaker van zijn echtgenote of een beste vriend van zijn buurman.
- ⌘ Als een toneelstuk met oneindig veel bedrijven.
- ⌘ Om ouderen te begrijpen, moeten we eerst teruggaan naar de verschillende rollen die ze speelden.

levensverhalen

- ⌘ Ik kwam toevallig in contact met ouderenzorg.
- ⌘ Ik ben er nooit meer weggegaan...
- ⌘ De levensverhalen van ouderen inspireren en boeien me mateloos.
- ⌘ Ik voel me bevoorrecht te mogen werken met deze doelgroep.

de herinnering telt

- ☞ Reminiscentie is eigenlijk gewoon een mooi woord voor praten over vroeger. Dat kan individueel of samen in groep.
- ☞ Praten over vroeger vergt ook geen enkele andere vaardigheid dan herinneringen ophalen.
- ☞ Er is nooit een “goed of fout” alleen de herinnering telt.

ontroerend erfgoed

- ⌘ We reminisceren al ruim 17 jaar in grote groep.
- ⌘ Voor velen niet voor de hand liggend.
- ⌘ In de beginjaren werkten we alleen met het ophalen van herinneringen, maar werd er nooit iets opgetekend.
- ⌘ We vertelden aan elkaar, aan kinderen van de lagere scholen of studenten middelbaar onderwijs.
- ⌘ In oktober 2005 ben ik als activiteitenbegeleider lid van de erfgoed cel van onze gemeente geworden.

feiten of fouten

- ⌘ Bij het reminisceren primeert het gevoel.
- ⌘ In onze gesprekken zijn data niet belangrijk.
- ⌘ De herinnering aan de geur van de kachel, die een beetje tegenpruttelde, is belangrijk. Niet het exacte jaartal van die koude winter...
- ⌘ De erfgoedgroep verwerkt onze verhalen dan ook als herinneringen, naast de historisch juiste feiten.

werkwijze

- ☞ Elke maand is er een reminiscentieactiviteit over een bepaald thema. De reminiscentie is gewoonlijk in een spelvorm gegoten die ook met het thema te maken heeft.
- ☞ We kiezen ervoor de reminiscenties in groep te laten doorgaan. Sommige bewoners luisteren heel graag naar alle verhalen maar blijven zelf een beetje op de achtergrond.

onderwerpen

- ⌘ We gebruiken geen grote woorden of praten niet over blitse evenementen. We snijden vaak thema's aan die nooit wereldnieuws haalden, maar die bij onze bewoners wel een speciale plaats hebben gekregen in hun hart.
- ⌘ Denk maar aan de kinnekesboten, bloemkolen, de watergeest en andere onzin die de moeders ons probeerden wijs te maken.
- ⌘ Of het geluid van de kar van de voddenvent, de konijnenvellenverkoper en de scharensliiep.
- ⌘ De angst en fascinatie voor de "Bohemers" ... De koers in het dorp en de eerste kus op het kermisbal....

actualiteit

- ⌘ Anderzijds is de actualiteit vaak ook een aanleiding tot gesprek.
- ⌘ De verhalen van mensen op de vlucht zijn jammer genoeg zeer actueel maar ook herkenbaar.
- ⌘ Alleen is de afstand tussen Damascus en Brussel veel groter dan die van Kapelle op den Bos tot Menen.
- ⌘ De angst, de solidariteit, de onvoorwaardelijke liefde voor je gezin en ook de geniepige buurvrouw die je wasgoed pikt... Ze zijn minder ver weg dan je zou denken.
- ⌘ Ook dit is reminiscentie.

bewaren als koekjes in een koekendoos

- ⌘ Verhalen vertellen is mooi. Luisteren ook....
- ⌘ Maar vaak zijn het dezelfde oren die oma's verhaal over de vlucht naar de westhoek horen.
- ⌘ Zucht zoon lief wanneer vader nog maar eens uitlegt hoe je patatten plant (37,5 cm tussen laten!)
- ⌘ Zorgen voor een nieuw publiek bij een oud verhaal blijft een uitdaging.
- ⌘ En nadien alle verhalen zorgvuldig bewaren voor later.
- ⌘ Zoals steriliseren, pekelen of confituur maken van herinneringen.

zinnvolle volzinnen

- ∞ De namiddagen verlopen altijd zeer aangenaam en de thema's lijken onuitputtelijk
- ∞ Door de samenwerking versterken we niet alleen de band met de lokale gemeenschap, maar tegelijkertijd worden onze reminiscenties ook veel waardevoller.
- ∞ Voor onze bewoners geeft deze samenwerking een vorm van erkenning en respect voor de overgedragen kennis.
- ∞ Voor de lokale erfgoed cel zijn onze bewoners een levende schatkist vol informatie

de keerzijde...

- ∞ Ik ben gefascineerd door ouderen en constant op zoek naar verhalen.
- ∞ Ik luister en teken vaak verhalen op.
- ∞ Hetzij in een reminiscentieactiviteit, levensboeken, intakegesprekken,..
- ∞ Ik maak reminiscentiedozen en geef ze mee als ijsbreker naar een gesprek.
- ∞ Het is echter erg tijdrovend en vaak moet ik leidinggevende overtuigen van het nut van werken met verhalen.

samenwerkingen

- ☞ Samenwerkingen groeien, maar ondervinden ook de hinder van de besparingen allerhande.
- ☞ Er rust een te grote werkdruk op schouders van een kleine groep vrijwilligers,.....
- ☞ We mogen niet blind zijn voor de valkuilen van dit soort samenwerkingen maar het mag ons vooral niet verhinderen om samenwerkingen aan te gaan.

open deuren

- ⌘ Ook onze samenwerking met de erfgoed cel, moest een versnelling lager.
- ⌘ Bij de opstart kregen we 5 jaar ondersteuning van een beroepskracht vanuit de dienst cultuur.
- ⌘ Hierdoor kregen we de kans om van elke namiddag een digitaal geluidsverslag en een uitgeschreven vraag-antwoordverslag te bewaren.
- ⌘ Nu werkt de cel alleen nog met een handje vol vrijwilligers en is er gewoonlijk niemand die de reminiscentienamiddagen kan bijwonen.
- ⌘ Maar ons avontuur heeft nieuwe samenwerkingen mogelijk gemaakt.
- ⌘ We blijven goeie burens.

besluit

- ⌘ We hebben enorm veel te bieden aan elkaar.
- ⌘ We hoeven geen grote spectaculaire projecten op te zetten.
- ⌘ Bewustmaking en interesse wekken.
- ⌘ Het verleden bewaren.
- ⌘ Niet om wereldgeschiedenis te schrijven. Eerder om, als verhalenvanger, alle woorden te bewaren voor later, voor straks, voor nu...